

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI

TÜRKİYE'DE VE
DÜNYADA İŞ SAĞLIĞI
VE GÜVENLİĞİ

uzeportal
uzaktan eğitim portalı

Türkiye’de ve Dünyada İş Sağlığı ve Güvenliği

- Türkiye’de sosyal haklar ilk kez 1961 Anayasası ile güvence altına alınmıştır.

- Anayasamızın 50. Maddesinde hiç kimsenin yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmayacağını; 56. Maddesinde ise herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğundan bahsedilmektedir.

- Türkiye’de çalışma süresi ilk kez 1921’de Ereğli Maden Amelesi Kanunu ile 8 saat olarak sınırlandırılmıştır.

- Umumi Hıfzıssıhha Kanunu 1930 yılında yürürlüğe girmiştir. İlk Sağlık gözetimi kavramı da İlk kez umumi hıfzıssıhha kanununda kullanılmış ve aynı kanunda 50 ya da daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde işyeri hekimi bulundurulması zorunluluğundan bahsedilmiştir. İşçilerin muayen aralıklarıyla periyodik ve portföy muayenelerinin yapılması gerektiğinden bahsedilmiştir.

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 1945 yılında kurulmuştur.

- 3008 sayılı İş Kanunumuz 8 Haziran 1936 yılında çıkarılmıştır. İlk İş Kanunudur.

- 1475 sayılı İş Kanunu 1971 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- Günümüz çalışma hayatını düzenleyen 4857 İş kanunu 10 Haziran 2003 yılında yürürlüğe girmiştir.

- 2012’de çıkarılan 6331 sayılı İSG Kanunu ile İş Sağlığı ve Güvenliği düzenlenmiştir.

- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu 1964 yılında çıkartılmıştır.

- 2006’da 5502 sayılı Kanunla Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı kurulmuş,

- 2006’da 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kabul edilmiş, 2008 tarihinde tüm hükümleri ile yürürlüğe girmiştir.

- Ülkemizde ilk defa 2005 yılında 155 sayılı ILO sözleşmesi gereği Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi oluşturulmuştur.

- 2. Ulusal iş sağlığı güvenliği politika belgesi 2009-2013 yayınlanmış, en son 3. İş sağlığı politika belgesi 2014-2018 yayınlanmıştır.

- Fincancılar Sözleşmesi 13 Temmuz 1766 yılında devlet hakemliğinde yapılan ilk toplu sözleşme olması dolayısıyla tarihte bir ilktir. Kütahya’ daki çini işçilerinin çalışma koşulları düzenlenmiştir. 24 işyeri adına Veli Paşa huzurunda Anadolu Eyalet Kethüdası tarafından onaylanmıştır.

- Dilaver Paşa Nizamnamesi 1865 yılında yayınlanmıştır.

- Maadin Nizamnamesi (1869); tanzimattan sonraki ikinci önemli belge olup özellikle iş güvenliğini ilgilendiren önemli hükümler getirmiştir. Havzada her işverenin bir hekim çalıştırma, eczacı bulundurma zorunluluğu Maadin Nizamnamesi ile getirilmiştir. “Kazaya maruz kalanlara ve ailesini mahkeme tarafından hükmedilen tazminat işveren tarafından ödenecektir.” Hükümü yer almaktaydı.

- ILO’nun kuruluşundan hemen sonra, 1919 yılında kabul edilen ilk sözleşme, yıllarca işçi sınıfının uğruna mücadele ederek bedeller ödediği 8 saat çalışma sözleşmesi olurken, ikinci sözleşme, aynı yıl kabul edilen, işsizlik ile ilgili sözleşme olmuştur.

- İş Sağlığı ve Güvenliği ile çalışma ortamına ilişkin ILO sözleşmesi 155 sayılı sözleşmedir.

- Sağlığın korunması ve geliştirilmesi ile ilgili İLO sözleşmesi 161 sayılı sözleşmedir.

- Ergonominin ilkelerini 17. yy’da Bernardino Ramazzini ortaya koymuştur.” Hastamıza yaptığı işi sormak zorundayız.” demiştir.

- Tanzimat’tan önce Teavün Sandığı çalışan ve ailelerine gerektiğinde yardım eden kurumun adıdır.

- İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı AB içinde 1980’lerden sonra ele alınmaya başlanmıştır.

- Ereğli kömür havzası maden işçileri için 151 sayılı Kanun 10 Eylül 1921’de yayınlanmaya başlamıştır.

- Siyasi liberalizmin ürünü olan dayanışma yaşayının kaldırılması ve sendikaların kurulması 1846 yılına rastlar.

- İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili ilk yasal düzenlemelerin çıktığı ülkeler; İngiltere, Almanya, İsviçre, Fransa ve ABD dir.

- İlk çağlarda halsizlik, kabızlık, felçler, görme bozuklukları gibi bulguların kurşun ile ilişkisini ortaya koyan ilk kişi Hipokrates’tir.

- Dünya Çalışma Örgütü (İLO) 1919 yılında kurulmuş, Türkiye 1932 yılında üye olmuştur. Resmi üyeliği 1934'dür. İLO'nun tüm sözleşmelerini onaylamamıştır.

- Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) kurulduğu yıl olan 1919 yılında ilk meslek hastalığı olarak "Antraks" (Şarbon) hastalığını tanımlamıştır.

- Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 7 Nisan 1948'de kurulmuş, Türkiye 2 Ocak 1948'de üye olmuştur. Resmi üyeliği 9 Haziran 1949'dur.

- İş sağlığı ve Güvenliği, İş yerinde işin yapılması ve yürütülmesi ile ilgili olarak oluşan tehlikelerden ve sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak ve daha iyi bir çalışma ortamı sağlamak için yapılan sistematik ve bilimsel çalışmalardır.

- İş sağlığı ve güvenliğinin öncelikli hedefi, çalışanları iş kazası ve meslek hastalıklarından korumaktır.

- Genel anlamda; Devlet, mevzuat yapma, teşkilatlanma ve denetimle, İşveren, önlem alma, denetleme ve eğitimle, İşçi, alınan önlemlere uymakla yükümlüdür.

- İş Denetiminin Uluslararası Dayanağı: 81 sayılı Sanayi ve ticarete İş Denetimi sözleşmesi olan İLO sözleşmesidir.

- Türkiye, 13.12.1950/5690 tarih ve sayılı yasayla bu sözleşmeyi onaylamıştır. Anayasamızın 90. Maddesine göre sözleşme yasa hükmündedir ve sözleşmenin amacı, işyerlerinin düzenli denetimi yoluyla işçilerin korunmasını amaçlayan hükümlerin uygulanmasını sağlamaktır.

- Ülkemizde çalışma hayatının denetim görevi devlet adına, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesindeki İş Teftiş Kurulunca görevlendirilen İş Müfettişleri tarafından yürütülür.

- 25.08.1971 tarihinde yürürlüğe giren "1475 sayılı İş kanunu" gereği iş sağlığı ve güvenliği yönünden birçok tüzük ve yönetmelik uygulamaya konulmuştur.

- 10.06.2003 tarihinde 4857 sayılı yeni İş Kanunu yürürlüğe girmiştir.

- 2012 yılında 6331 sayılı bütün çalışanları kapsayan İş Sağlığı Güvenliği Kanunu çıkarılmış, Tüzükler kaldırılarak onun yerini yönetmelikler almıştır. İş Kanunu içindeki iş sağlığı ve güvenliği maddeleri kaldırılarak sadece iş ilişkilerini düzenleyen hükümleri kalmıştır.

- Sağlık, sadece hastalık ve sakatlığın olmaması değil, bedenen, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir.